

Késői másodvetésben a korai karalábé a tavaszihoz hasonló zsenge termést ad ősze

Hasznosítsuk másodszor is a zöldségeskertet

ÖNTÖZHETŐ, INTENZÍV VETEMÉNYESKERTEKBE SZINTE MAGÁTÓL ADÓDIK, HOGY EGY RÖVID TENYÉSZIDEJŰ TAVASZI VETÉSŰ NÖVÉNY, VAGY ÖSSZEL VETETT, ÁTTELELŐ NÖVÉNY UTÁN IGYEKSZÜNK ÚJRAHASZNOSÍTANI A TERÜLETET. A ZÖLDSÉGFAJOK SZÉLES SKÁLÁJÁBÓL KÖNNYEN TALÁLHATUNK OLYAT, AMELY VISZONYLAG RÖVID TENYÉSZIDEJŰ, TÚRI A NYÁRI VETÉST VAGY ÜLTETÉST, EMELLETT A CSALÁD KEDVENCE LEHET.

DR. SLEZÁK KATALIN

Rövid vagy középhosszú tenyészidejű, nyári-őszi termesztésre ajánlható fajokat a káposztafélék és a levélzöldségek között találunk a legnagyobb számban.

Előbbiek közül mindenképpen említést érdemel a karalábé, a brokkoli, a karfiol, a fejes- és kelkáposzta, valamint a kínai kel. Bár valamennyi káposztafélének a hagyományos termesztéstechnológiákban létezik helyrevetéses szaporítási módszere, a nyári időszakban – a kínai kel kivételével – mindenképpen érdemes palántát ültetni.

A karalábé középhosszú tenyészidejű fajtái július végéig, a korai fajták augusztus közepéig ültethetők, de a hosszú tenyészidejű fajták jó részével is sikeresek lehetünk, ha július közepéig elültetjük a növényeket.

A karalábé középhosszú tenyészidejű fajtái július végéig, a korai fajták augusztus közepéig ültethetők, de a hosszú tenyészidejű fajták jó részével is sikeresek lehetünk, ha július közepéig elültetjük a növényeket.

Karfiol esetében a hosszú tenyészidejű fajták ültetése június végéig, a közepes tenyészidejű fajtáké július elejéig, a rövid tenyészidejű fajtáké pedig július közepéig tervezhető. Brokkoliból a legtöbb fajtát június végéig javasolt elültetni. Ha néhány nappal később tudjuk csak ültetni a palántákat, számítsunk rá, hogy a „rózsák” beéréséhez a hűvös idő beköszöntével fátyolfóliával kell takarni a növényeket.

Fejes káposztából a közepes tenyészidejű fajták június végéig, az ún. korai fajták július közepéig ültethetők. Kelkáposztából a kései fajták tenyészideje általában rövidebb, mint a fejes káposzta azonos éréscsoportú fajtái, így azok július elejei ültetéssel is beérnek, míg a rövid tenyészidejű fajtákat július végéig ültethetjük. A kelkáposzta esetében azt is figyelembe vehetjük, hogy a fajták nagy része jobban viseli az őszi lehűléseket, mint a fejes káposzta.

Nyári ültetésre nevelt káposztapalánták

A kínai kel a többi káposztaféléől eltérő igényű. Őszi szedésre augusztus eleji helyre-
vetéssel érdemes termesztani. Palántanevelése nehezebb, mint a többi káposztaféle esetében, viszont állandó helyre vetve is kifejezetten gyors fejlődésű.

A levélzöldségek közül az őszi fejes salátát augusztus közepén a legjobb ültetni. A kicsit hosszabb tenyészidejű endívia számára az optimális időszak július utolsó napjaiban van. A

Tépősaláta

tépősalátát vethetjük helyre is (július végéig), vagy a fejes salátához hasonlóan augusztus közepén palántázzuk. Augusztus végén szintén helyre vethető a madársaláta is. Az őszi spenótot augusztus második felében vagy szeptember első felében vessük. Míg a salátaféléknél található kifejezetten nyári termesztésre nemesített fajtákat, a spenót esetében vigyázzunk: a korai (július-augusztus eleji) vetés hamar magzik, így nem lesz sikeres a termesztésünk.

Őszi madársaláta, szedés előtt

A gyökérzöldségek közül a hónapos retek, az őszi-téli retek, a tarlórépa, valamint a cékla a másodvetéshez a leggyakrabban használt fajok. Mindegyiket végleges helyre vessük. Erre a legjobb időszak az őszi és téli retek esetében augusztus közepén, őszi hónapos reteknel szeptember elején van. A hosszú tenyészidejű céklafajtákat július közepén kell vetni (a feldolgozóipari alapanyag-előállítás fő technológiáját

is így szervezik), a rövid tenyészidejű fajták vetésideje augusztus elejéig kitolható. A sárgarépa hagyományosan tavaszi vetésű növény, de június második feléig vetve ősszel „csomózott répa” méretű gyökereket nevelnek a rövid tenyészidejű fajták. Hazánkban különlegességnek számító vajrépa („étkezési tarlórépa”) őszi fogyasztásra augusztusban (legkésőbb szeptember elejéig) vethető, míg ha télre szeretnénk tárolni, akkor kicsit korábban vessük, hogy tárolásra beérett gumók fejlődjenek október végére.

Július elején vetett zöldbab szeptember kezdetén

A hüvelyes zöldségfélék közül a bokor habitusú zöldbab és zöldborsó vethető másodnövényként. Az előbbit július elején (de legkésőbb július közepéig) a legjobb elvetni. Zöldbab esetében a nagyüzemi, feldolgozóipari célú termesztésnél ma már egyre inkább a másodvetésben való termesztés az uralkodó. A zöldborsó másodvetésbe viszont jóval kevesebb termést ad, mint a tavaszi,

Másodvetésű csemegekukoricánál csak az első csövek beérésére számítsunk

de a friss íz élvezetéért érdemes kipróbálni, ha tudunk öntözni.

A csemegekukorica termesztésére nagyüzemi körülmények között is kedvelt a másodvetési időszak. Tekintettel a kukorica származására és melegigényére, öntözött körülmények között a nyári vetésből az őszi (szeptemberi) szedésből szép csöveket kaphatunk. A nyári-őszi szedések viszonylagos folyamatosságához házikertben is érdemes szakaszolva vetni a csemegekukoricát,

Másodvetésben síkműveléses uborka

de a legutolsó szakaszokat június végéig, legkésőbb július elején el kell vetni.

Uborka másodvetésben (pl. tavaszi zöldborító után jól használható vele a terület) június második dekádjáig helyrevezethető, július közepéig palántázható.

A másodvetés előkészítése

A legtöbb esetben az előnővény betakarítása után viszonylag kevés idő áll rendelkezésre a terület előkészítésére. Ezért lehetőleg kerüljük a talajforgatást, ha mégis szükség van rá, lehetőleg ne túl mélyen forgassunk. Ez azért is fontos, mert a mélyebbről a felszínre került, általában nedvesebb talajréteg gyorsan kiszáradhat, és felborul a forgatás mélységében egyébként ebben az időszakban kifejezetten aktív, jótékony talajélet egyensúlya is. A talajkímélő növénytermesztési rendszerekben nyári másodvetésnél csak annyira lazítják fel a talajt (a vetésmélységben vagy 1-2 cm-rel mélyebben), amennyire feltétlenül szükséges a növények kezdeti fejlődéséhez. Sokszor akár elégnék bizo-

nyul a tárcsázás két irányból, kultivátorozás, vagy egyszerű kombinátorozás. Kiskerti viszonyok között a rotációs kapa használata a legkedveltebb erre a műveletre is, de különösen ügyeljünk rá, hogy túlzottan száraz talajon ne használjuk, valamint ne járjuk át a területet többször, mert az nagyon roncsoolja a talajszerkezetet, porosítja a gyökérzóna legfontosabb részét, ami később még több víz-háztartási problémához vezet, a talaj gyorsabban kiszárad és repedezik.

Ha száraz a talaj, akkor lehet, hogy talajművelést segítő öntözést kell végeznünk, ami mindig néhány cm-rel mélyebben nedvesítse be a talajt, mint amilyen a művelet mélysége lesz. (Veszélyes, ha a művelés mélysége pont a nedves-száraz réteg határán van, mert a határréteg betonkemény réteggé válhat a hatására.) A művelést segítő öntözés mellett szükség lehet arra is, hogy nagyobb vízadagot kijuttatva a másodnövények számára nedvességtartalékot képezzünk a talajban, a gyökérzóna alatti rétegben.

A növények későbbi vízellátását tekintve a faj/fajtatípus igényeit érdemes figyelembe

Az őszi hidegektől az alacsonyabb növények fátlyolfóliás átmeneti takarással megvédhetők

venni, de számítanunk kell arra, hogy a nyári vetés, palántaültetés idején a legmelegebb és legszárazabb időszakban vagyunk, amikor nemcsak a talaj vízkészletével való gazdálkodásra, hanem a levegő alacsony páratartalma és a növények hűtése miatt is szükség lehet plusz öntözésekre.

Tápanyagellátás

A trágyázás során az a legjobb elv, ha foszforból és káliumból, valamint a szerves trágyákból már ősszel, az előnövény előtt kijuttatjuk a másodnövénynek szánt trágya nagy részét, amit egyébként „alaptrágyázásnak” tervezünk, majd a vetés vagy ültetés előtti talajművelés-kor, vagy ültetéskor juttatjuk ki az indítótrágyát, majd – amelyik növénynél szükséges – még fejtrágyázunk a növényállományban. Sok esetben az előnövény által a talajban hagyott tápanyag elég a rövid tenyészidejű másodnövények számára, ezért azt is megtehetjük, hogy csak a fejtrágyázásra építünk, könnyen felvehető nitrogén-, foszfor- és káliumformákat (vízoldható, tápoldatozó műtrágyákat) használva.

A gyomosodást nagyon befolyásolja, hogy az előnövény esetében tisztán tartottuk-e a területet, illetve hogy mennyi nyári egyéves gyomnövény csíráképes magja van még a talajban az előző időszakból. Az öntözések

természetesen a gyomnövények fejlődését is segítik.

Mindezen munkák mellett speciális lehet még korai őszi lehűléseknél az őszi átmeneti növénytakarás fátlyofóliával. Sokszor csak néhány éjszakára kell védenünk szeptember végén-októberben a termést, de az is előfordulhat (pl. megkésétt zöldbab másodvetésnél), hogy 1-2 hétre előre tervezetten takarjuk az állományt a szedés előtt. Azt mindenképpen szem előtt kell tartanunk, hogy a termés beérjen, különben hiába dolgoztunk.

Amennyiben nem áll rendelkezésünkre elegendő szerves trágya, kielégítő megoldás lehet, ha másodvetésben zöldtrágyanövényt vetünk, amit aztán közvetlenül a termesztőterületen bedolgozunk a talajba. Zöldségfélék közül erre legjobb a zöldborsó, főként abban az esetben, ha elég nagy méretűre tudnak fejlődni a növények a talajba forgatás előtt, kb. virágzó korig meghagyva az állományt.

Másodvetésben a néhány növényfaj kevesebbet terem ugyan, mint fővetésben, de a jövedelmezőség vizsgálatok érdekes szem előtt tartani azt, hogy a nélküle üresen maradó területtel is dolgoznunk kell (talajművelés, gyomirtás). Elődjeink azt tartották, hogy a konyhakert akkor szép és hasznos, akkor okoz igazán örömet, ha „mindig tele van” – ehhez még ma is tarthatjuk magunkat.

**AZ ADATOK
MINDIG
LEGYENEK
KÉZNÉL**

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

növényvédőszer.info
irtószer.info
termésnövelő.info